

CAMBRA
DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS
D'ANDORRA

Gener-juny
2023

INFORME DE CONJUNTURA

Número 53

ÍNDEX

Semestre gener-juny del 2023

- **Introducció**

- **Comentaris i gràfics**

  - 6** Indústria

  - 8** Construcció

  - 11** Comerç minorista

  - 14** Sector hotelier

- **Enquestes de conjuntura**

  - 17** Indústria

  - 19** Construcció

  - 21** Comerç minorista

  - 25** Sector hotelier

Annex

  - 27** Distribució sectorial de la mostra en el comerç minorista

L'Enquesta de conjuntura elaborada per la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis s'ha dut a terme durant el tercer trimestre de l'any 2023 entre empreses de la indústria, la construcció, el comerç minorista i el sector hotelier. La mostra comprèn 448 empreses i el marge d'error estimat és del 4,27%.

INTRODUCCIÓ

Després d'uns resultats molt positius el 2022, en què es va assolir la recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia, l'economia a Andorra ha donat mostres de fortalesa al llarg de la primera meitat de l'any 2023, malgrat l'entorn econòmic més complex i incert. Ara bé, cal matisar que l'evolució de l'activitat, tot i ser positiva, ha anat de més a menys durant el semestre, pels efectes derivats de l'elevada inflació, les fortes pujades dels tipus d'interès, les tensions geopolítiques i el debilitament de la conjuntura internacional. Segons l'estimació avançada publicada pel Departament d'Estadística, el segon trimestre del 2023 el PIB ha registrat un augment de l'1,9% interanual, fet que suposa un avanç més reduït que el del primer trimestre (+3,5%). Aquestes taxes, que se situen per sota dels registres del 2022, confirmen que l'economia andorrana alenteix el seu ritme d'expansió, però malgrat això continua creixent a un ritme significatiu i, a més, resisteix millor que la majoria d'economies de l'entorn europeu.

El turisme està sent una de les principals palanques de creixement de l'economia durant el període de postpandèmia. Des de mitjan 2022 gran part dels indicadors turístics ja superen àmpliament els valors del 2019 i al llarg del primer semestre del 2023 s'han obtingut xifres rècord de pernoctacions hoteleres (4,9 milions) i d'afluència de turistes (2 milions), gràcies al vigor de la demanda de proximitat, però també a la forta recuperació dels mercats de més llarga distància. No obstant això, cal remarcar que, pel que fa al nombre d'excursionistes –visitants que no pernocten–, la tendència s'ha mantingut favorable (10% d'augment interanual en l'acumulat fins al juny), però sense haver aconseguit recobrar encara els nivells d'afluència precovid, tot i que ja s'hi aproximen molt. Aquesta circumstància evidencia el canvi de paradigma en les preferències dels viatgers, una variació que es tradueix en estades més llargues i una atenció més gran a les experiències d'oci, restauració i hoteleria per davant d'altres conceptes. Un altre factor d'impuls destacat que ha contribuït a la bona marxa de l'economia ha estat la solidesa del mercat de treball, que ha estat essencial per sostenir el consum privat i la inversió, davant l'augment de preus i dels tipus d'interès, com també les mesures de suport públiques per mitigar les conseqüències del repunt inflacionista i per millorar el poder adquisitiu de la ciutadania. Finalment, en positiu també cal subratllar l'evolució favorable de les exportacions de béns i el descens de les tensions en les cadenes de subministrament i en els preus energètics, que han reduït la pressió sobre els costos de les empreses.

Des d'una òptica sectorial, la millora de l'activitat i del sentiment de confiança de les empreses ha estat generalitzada, però amb certes disparitats en el grau d'intensitat entre sectors. La construcció ha liderat el creixement econòmic el primer semestre de l'any, tot i la moderació que es comença a observar en el mercat immobiliari i l'augment en els costos financers. Els serveis –amb un impuls significatiu de les activitats turístiques, però també professionals, immobiliàries, tecnològiques i tècniques– han presentat un ritme d'expansió notable i continuen sent un motor important de l'economia, però amb una tendència clara a la desaceleració en comparació amb el 2022. Aquest fet s'explica en part perquè el dinamisme dels serveis vinculats al turisme ha anat perdent intensitat, com és lògic, a mesura que les xifres s'han normalitzat després de la forta recuperació postpandèmica. En el cas del comerç al detall, la marxa dels negocis ha estat positiva, però dins d'un patró de creixement de les vendes encara molt gradual, la qual cosa denota que el consum de béns manté una recuperació més lenta que el consum d'altres serveis turístics. Per la seva banda, el sector industrial també ha experimentat una millora de l'activitat, tot i que més continguda que la del conjunt de l'economia, beneficiada pel bon comportament de les exportacions i per la correcció dels preus de l'energia i d'altres inputs.

Les perspectives empresarials mantenen un to optimista i indiquen que l'activitat econòmica continuarà creixent, si bé a un ritme més lent, en línia amb la pèrdua d'impuls prevista a les economies veïnes. En general, els empresaris es mostren cautelosos davant l'actual escenari d'incertesa i manifesten preocupació per l'evolució de la demanda, arran de l'impacte de l'elevat cost de la vida i de l'enduriment de les condicions de finançament en la capacitat de despesa de les famílies i empreses. Per sectors, la construcció i els serveis continuaran mostrant un dinamisme elevat, si bé inferior al del 2022, mentre que la indústria seguirà millorant a un ritme moderat.

Pel que fa als factors que incideixen negativament en l'activitat, els resultats de l'Enquesta de clima empresarial indiquen un impacte més reduït de les dificultats associades a les tensions en les cadenes globals de subministraments. En concret, el 23% de les empreses enquestades afirmen que tenen problemes d'aprovisionament o falta d'estocs, davant del 37,8% que ho manifestaven el semestre anterior. Tot i això, l'anàlisi per sectors evidencia que en la construcció i en el comerç dedicat a la venda de vehicles i accessoris l'afectació encara es manté elevada, amb 5 de cada 10 empreses que es veuen limitades per la falta de materials o retards en els proveïments. D'altra banda, l'encariment de subministraments i materials segueix afectant negativament un nombre elevat de negocis, el 68,7% del total, malgrat que cal remarcar que la seva repercussió ha disminuït 9 punts percentuals respecte a l'any 2022, gràcies a la moderació de les pressions inflacionistes. En aquest context, l'alça de les despeses d'explotació també mostra en termes agregats una tendència lleugerament a la baixa, però de tota manera es manté com un obstacle encara rellevant per a les empreses: el 50% del total d'empreses enquestades assenyalen que l'increment dels costos d'explotació dificulta la bona marxa de l'activitat, un percentatge que arriba a ser del 82,5% en el sector hotelier. Finalment, en l'àmbit del mercat laboral, continua creixent la preocupació per l'escassetat de mà d'obra: el 42,5% d'empreses afirmen que tenen dificultats per cobrir les vacants de feina, i això suposa un nivell alt en termes històrics. Per sectors, aquest problema continua sent especialment acusat en la construcció i l'hoteleria, en què la manca de personal afecta 7 de cada 10 empreses.

Per garantir que l'economia andorrana prosperi en aquest entorn global menys dinàmic i per poder encarar amb solidesa els importants desafiaments actuals i futurs, és essencial continuar desenvolupant accions de política econòmica que donin suport a l'activitat empresarial, impulsin la diversificació econòmica i fomentin la competitivitat en tots els nivells. Això implica implementar mesures que, entre altres aspectes, promoguin la innovació i la tecnologia, incentivin la formació i l'especialització dels treballadors per adaptar-se als canvis en la demanda del mercat, afavoreixin l'emprenedoria i la posada en marxa de noves àrees d'activitat, propiciïn l'eficiència operativa de les empreses mitjançant la reducció de la càrrega administrativa, i facilitin la transició energètica. Per tot això, la col·laboració entre el sector públic i el privat ha de ser una prioritat, per crear una base sòlida que generi riquesa i creï ocupació, amb el desenvolupament d'un ecosistema empresarial dinàmic i un entorn regulador favorable a les empreses que no només respongui als reptes actuals, sinó que també explori noves oportunitats i estimuli el creixement a llarg termini.

SEMESTRE GENER-JUNY 2023

COMENTARIS I GRÀFICS

Indústria
Construcció
Comerç minorista
Sector hoteler

INDÚSTRIA

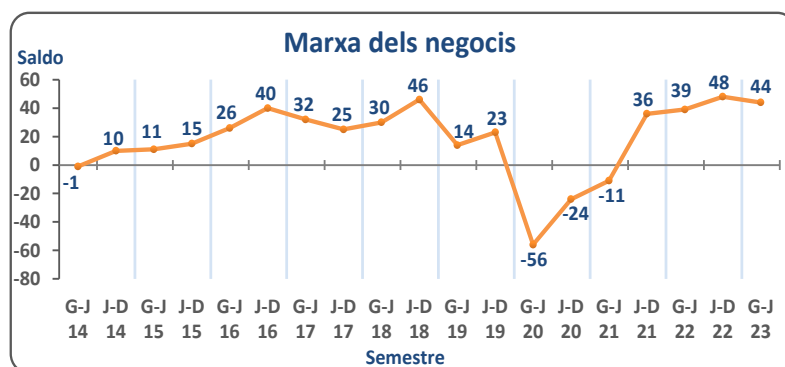
Després de la caiguda registrada l'any 2022, la indústria ha mostrat **una recuperació progressiva de l'activitat al llarg del primer semestre del 2023**, si bé amb un creixement més lent en comparació amb la mitjana de l'economia.

En l'actual context econòmic incert, els indicadors disponibles del sector denoten un comportament mixt. En positiu, destaca **la millora de la confiança empresarial i també de les expectatives de negoci**, atès que es redueix la preocupació que genera la crisi energètica i també disminueixen els problemes en les cadenes de subministraments, cosa que està propiciant la moderació dels preus de primeres matèries i béns intermedis.

També hi ha àmbits que presenten una tònica favorable, com **el mercat de treball** (3,2% d'augment interanual el primer semestre del 2023) i **el sector exterior**, amb un creixement nominal de les exportacions de béns del 17,6%¹ interanual en l'acumulat fins al mes de juny –tot i que cal remarcar que aquesta dada recull en part l'efecte de l'increment de preus. En canvi, **alguns dels principals indicadors d'activitat de la indústria –com ara el VAB, la producció o les comandes– han mantingut un ritme d'avanç molt modest, pròxim a l'estancament**, fet que evidencia que la millora del sector ha estat discreta.

Segons l'Enquesta de conjuntura de la Cambra corresponent al període gener-juny del 2023, la valoració que els empresaris han fet de **la marxa dels negocis** ha continuat en la línia positiva dels quatre semestres anteriors. En concret, la situació dels negocis ha estat qualificada de bona pel 56% de les indústries consultades, mentre que la percepció contrària ha estat amb diferència l'opinió menys destacada (el 12% d'empreses l'han avaluada negativament). Com a resultat, el saldo de respostes positives menys les negatives s'ha situat en

+44 punts, un valor similar al nivell mitjà del 2022 i que suposa el saldo més alt, per a aquest període, de la sèrie històrica disponible des del 1997.

No obstant això, la millora del sentiment empresarial continua sense traduir-se en increments significatius de **la producció industrial** –que segueix millorant però que es manté en taxes de creixement relativament baixes–, ni tampoc en un augment important de **la cartera de comandes**, que conserva un dinamisme més aviat escàs; uns fets que permeten constatar que el ritme d'activitat industrial se situa en nivells continguts.

En aquest context, **el grau d'utilització de la capacitat productiva** ha retrocedit lleugerament fins al 69,7% (des del 72,8% del semestre anterior) i, tot i ser 4,1 punts superior a la mitjana dels últims cinc anys, es troba molt lluny dels nivells màxims de la sèrie (al voltant del 77%).

Les dades avançades del PIB publicades pel Departament d'Estadística corroboren que la indústria ha entrat en una situació de certa atonia de l'activitat, amb taxes de creixement trimestral del VAB real que no aconsegueixen superar l'1% anual. Així, durant el segon trimestre del 2023 **el creixement del VAB real ha estat molt tímid**, del 0,8% interanual, després del creixement nul del primer trimestre de l'any.

D'altra banda, **el personal ocupat** s'ha mantingut força estable en la majoria d'empreses i, **pel que fa als preus**, la tendència alcista iniciada a finals del 2021 ha tingut continuïtat, atès que els empresaris han anat repercutint en els preus de venda finals els increments de costos de producció. En concret, el 55% de les indústries enquestades (17 punts percentuals més que en el semestre anterior) han manifestat que han aplicat augments en els preus de venda.

Les perspectives de les empreses sobre l'evolució de la marxa dels negocis són les més optimistes dels últims tres semestres, però tot i així es preveu que l'activitat continuarà avançant a pas lent al llarg dels propers mesos.

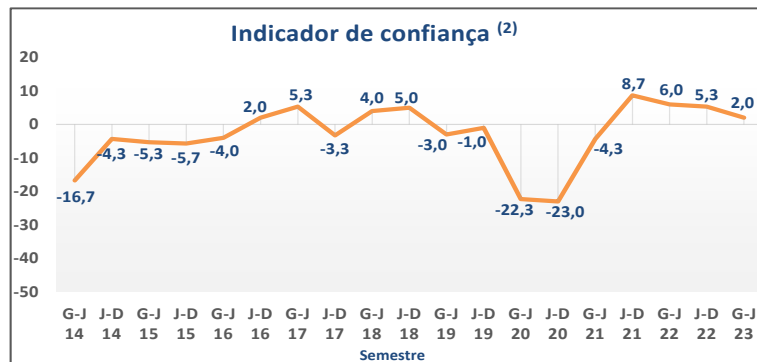
La millora progressiva dels xocs d'oferta –moderació de les tensions inflacionistes i reducció dels colls d'ampolla– contribuirà a un desenvolupament millor de l'activitat; ara bé, altres factors podran limitar-ne el creixement, com ara l'enduriment de les condicions financeres i la pèrdua d'impuls dels nostres principals socis comercials.

En opinió dels empresaris, **els volums de producció** registraran un increment molt modest, **la cartera de comandes** seguirà força estancada i **el grau d'utilització de la capacitat productiva** se situarà lleugerament per sobre dels valors actuals (al voltant del 72%).

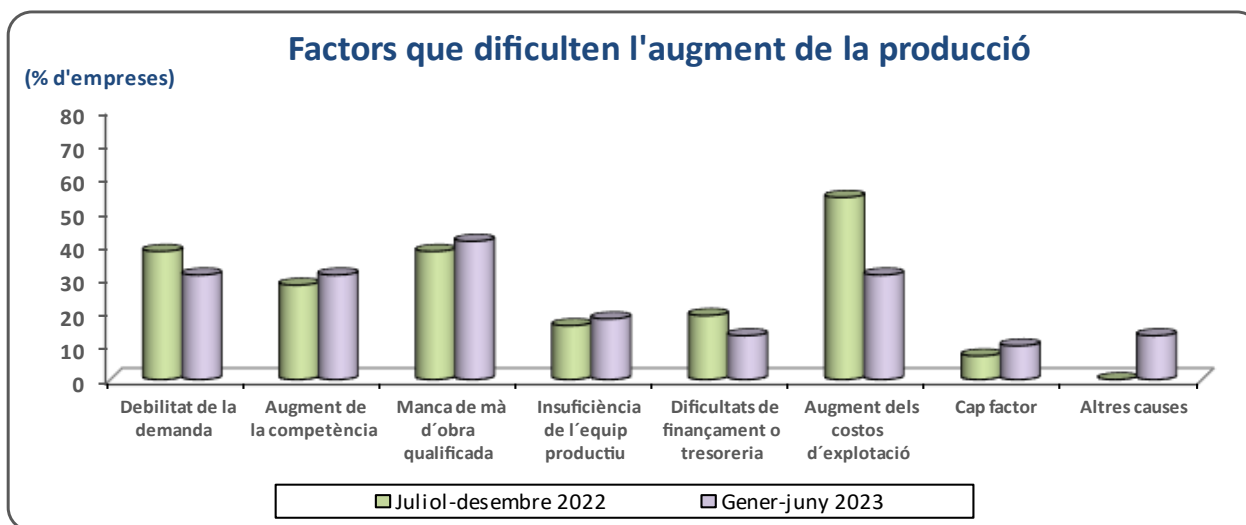
A més, es mantenen les expectatives d'ajustaments a l'alça dels **preus de venda**, però amb una tendència més moderada, i una evolució encara positiva del **mercado laboral**.

L'indicador del clima empresarial de la indústria, que resumeix la situació de l'activitat en el sector, també suggereix que el procés de recuperació seguirà sent dèbil.

En detall, el valor d'aquest índex, tot i que ha continuat en terreny positiu (+2,0 punts), empitjora 3,3 punts respecte al semestre anterior i se situa així en el nivell més baix dels darrers dos anys.

La manca de mà d'obra qualificada ha guanyat pes com a obstacle que dificulta la bona marxa dels negocis i ja preocupa el 41% de les empreses enquestades. Darrere d'aquesta limitació, les indústries han assenyalat amb la mateixa freqüència **la debilitat de la demanda, l'augment de la competència i l'increment dels costos d'explotació**, esmentats pel 31% del total d'empreses del sector. Pel que fa als factors vinculats amb problemes d'aprovisionament i logística, el seu impacte sobre l'activitat s'ha moderat respecte a l'any 2022: el 21,3% de les indústries declara que s'han vist afectades per **retards o aturades en l'abastiment de béns** i el 35,5% per **dificultats relacionades amb el transport** (aquests percentatges eren del 32,3% i el 41,5%, respectivament, el segon semestre del 2022). Finalment, pel que respecta a **l'encariment dels subministraments i materials**, l'afectació també ha estat lleugerament més baixa (2,1 punts menys que en el semestre passat), però la seva incidència sobre els negocis encara continua sent molt elevada, amb 7 de cada 10 empreses que l'han destacat com un factor limitador de l'activitat.

¹ No es considera el sector d'objectes d'art, de col·lecció i d'antiguitats, que va registrar un increment inusual el 2022.

² Mitjana del saldo de la cartera de comandes total, dels estocs canviats de signe i de les perspectives de la tendència de la producció.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

CONSTRUCCIÓ

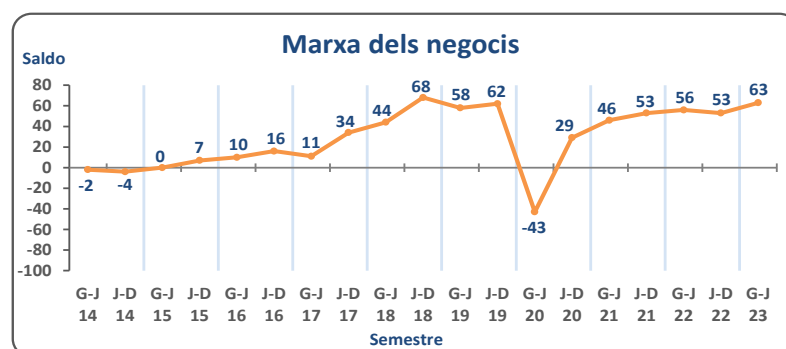
El creixement en el sector de la construcció es manté sòlid, gràcies a l'elevat nombre de promocions d'obra actualment en execució i a la demanda d'habitatges –sobretot, per part d'estrangers–, que ha tingut un comportament molt dinàmic després de la pandèmia.

Ara bé, **tot i que l'activitat constructora continua avançant a bon ritme, es detecten signes de moderació en alguns indicadors del sector –com ara el VAB, la creació d'ocupació o l'obra contractada– i un clar alentiment en el mercat immobiliari**, que després de dos anys de fort creixement ha començat a patir un ajust significatiu en el nombre de compravendes, principalment per l'impacte de la pujada dels tipus d'interès.

Segons el Departament d'Estadística, **el nombre total d'habitatges¹ transmesos** en el primer semestre del 2023 ha registrat la primera taxa de variació interanual negativa des de l'inici de la pandèmia (el -21,8%), fins a arribar a la xifra de 730 compravendes, el nivell més baix des de l'any 2015 –exceptuant l'etapa de confinament més estricta. En paral·lel, la demanda de crèdit també ha evolucionat clarament a la baixa, com ho demostra el fet que **el nombre d'hipoteques noves concedides** ha experimentat una caiguda interanual de dos dígits en l'acumulat fins al juny, tant les referides a ús residencial (-28,5%) com a la resta de béns immobles –hotels, locals, promocions i terrenys (-44,4%).

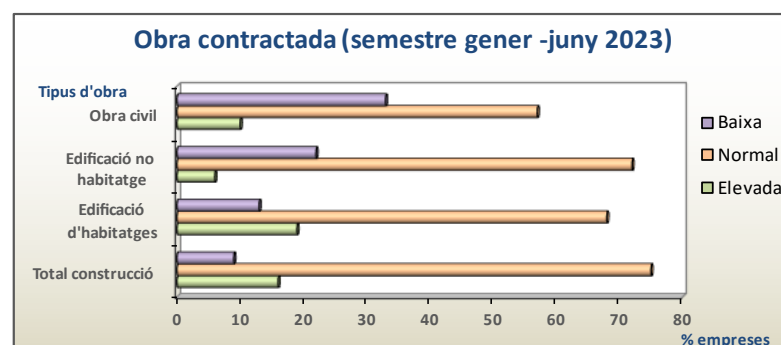
Pel costat de l'oferta, a més, encara persisteixen certes dificultats que continuen condicionant la bona marxa de l'activitat i el ritme d'execució d'algunes obres. D'acord amb els resultats de l'Enquesta de clima empresarial de la Cambra del primer semestre del 2023, **l'encariment dels materials i les primeres matèries** segueix sent la principal preocupació dels

empresaris en el moment actual, amb el 77,4% d'empreses que l'han assenyalat (un percentatge similar a l'anotat els dos semestres anteriors). També, **els problemes associats a la manca de mà d'obra** segueixen limitant de manera significativa la capacitat de producció del sector, ja que, tot i que la seva incidència es modera una mica respecte al semestre passat, un nombre molt rellevant d'empreses –el 71,9% del total– encara manifesta que la manca de disponibilitat de treballadors continua afectant el desenvolupament de la seva activitat.

D'altra banda, igual que fa sis mesos, 5 de cada 10 empreses han indicat que tenen **problemes d'aprovisionament d'alguns materials bàsics** i el 48,4% afirmen que tenen **dificultats relacionades amb retards i l'encariment del transport**; malgrat tot, aquest últim factor redueix el seu grau d'afectació en 19,2 punts percentuals respecte a la passada edició de l'enquesta. En aquest context, la pressió sobre els costos empresarials continua sent elevada, amb el 43,8% d'empreses constructores que mostren la seva **inquietud per l'augment de les despeses d'explotació**, un percentatge elevat, però que perd rellevància respecte a la mitjana de l'any 2022 (51%).

Quant a l'evolució de l'activitat al llarg de la primera meitat del 2023, la majoria d'empreses que han col·laborat en l'enquesta de la Cambra han estat optimistes a l'hora de valorar **la marxa dels negocis** –el 63% l'ha qualificat de bona– i, a més, destaca que no hi ha hagut cap empresa que n'hagi fet una avaluació negativa.

En paral·lel, **l'obra executada** ha mantingut una inèrcia positiva, però amb augments més moderats que en els dos anys anteriors. Així, el 33% de les empreses enquestades encara han continuat assenyalant un increment dels treballs executats en relació amb un any enrere; cal recordar, però, que aquest percentatge se situava en el 54% a finals del 2022. El bon comportament de les obres vinculades a la renovació i el manteniment d'edificis i, en particular, l'elevada oferta d'habitatge nou segueixen impulsant el sector de la construcció de manera important.

Igualment, l'evolució de **l'obra contractada** ens permet ser optimistes de cara als propers mesos, ja que apunta de moment al manteniment de l'activitat en tots els segments de la construcció. Ara bé, novament sobresurt el dinamisme més elevat de les contractacions en **la branca d'edificació residencial**; aquest fet s'explica perquè molts inversors segueixen considerant l'habitatge com un actiu refugi en un moment de fortes tensions inflacionistes i també per l'anticipació d'operacions davant els canvis normatius anunciats i les expectatives d'alces en els tipus d'interès.

Les dades oficials del PIB publicades pel Departament d'Estadística relatives a la primera meitat de l'any 2023 confirmen que **la construcció creix per sota de la mitjana del període 2021-2022, però ho fa a un ritme més intens que la resta de grans sectors**, amb taxes d'avanç interanual del **VAB real** del 4,1% i del 5,7% en el primer i el segon trimestres, respectivament.

D'altra banda, en opinió de les empreses, **els preus de venda** mostren una resistència important i no tendeixen a la baixa, a causa en part de la necessitat de traslladar els elevats costos de construcció i pel vigor de la demanda, sobretot de l'estrangera. I en l'àmbit del mercat laboral, ha continuat **la creació d'ocupació**, però a taxes més

moderades. Segons les dades d'afiliats de la CASS, el nombre d'assalariats ha registrat un augment interanual del 3,1% el primer semestre del 2023, la meitat d'intens que el del mateix període del 2022 (+6,4%).

Les perspectives empresarials indiquen que la construcció mantindrà una dinàmica positiva, però dins un perfil de clara desacceleració.

Aquest alentiment de l'activitat s'anirà fent més visible sobretot al llarg de l'any 2024, en què es preveu un refredament més acusat de la demanda en el mercat residencial, que començarà a notar amb més força l'impacte de l'enduriment de les condicions financeres i l'efecte de l'alta inflació sobre la renda disponible de les llars.

Les empreses anticipen que **la marxa dels negocis** seguirà sent favorable i tant **el volum d'obra executada** com **la cartera de contractacions** tendiran a augmentar, si bé a un ritme més moderat.

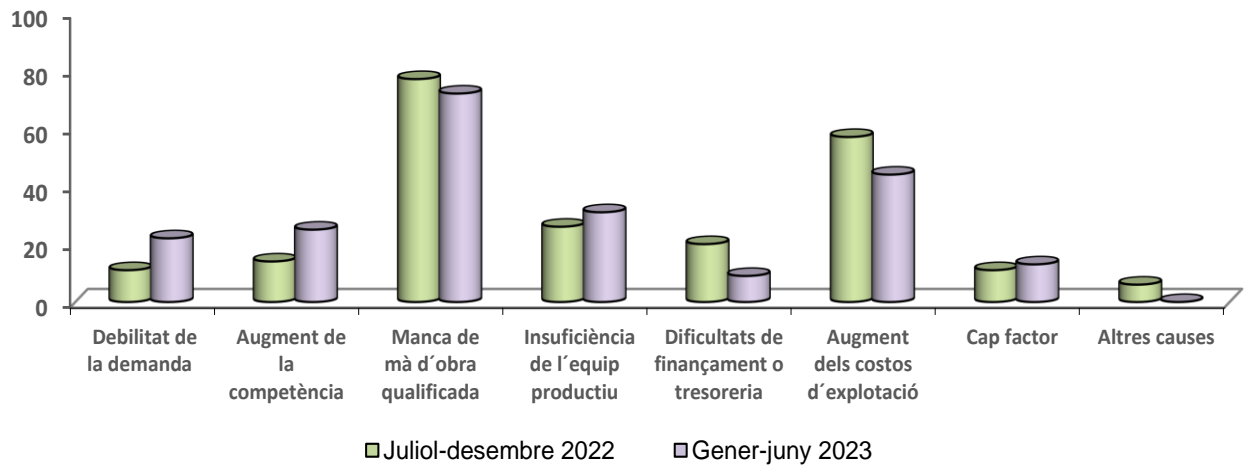
Per tipus de construcció, s'espera que el sector continuarà concentrant la seva activitat en **l'edificació d'habitatges**, si bé es preveu una certa recuperació de les contractacions en **el segment de no habitatge** i un increment de **l'obra pública**, principalment de cara al 2024; aquest creixement s'atribueix en bona part a l'impuls de polítiques per promoure la creació d'un parc públic d'habitatges socials i a preu assequible.

Els indicadors avançats corresponents al primer semestre del 2023 confirmen la tendència general de moderació de l'activitat al llarg dels mesos següents. D'una banda, **les importacions de materials de la construcció**² han experimentat un descens interanual del 5,5% els primers sis mesos de l'any 2023, després d'acumular quatre semestres de creixements intensos; i, d'altra banda, **la superfície d'obra visada**³ (en m²), que també ha registrat un augment ininterromput des de l'any 2021, ha caigut de manera considerable respecte al primer semestre del 2022, el 33,7%.

Finalment, les empreses avancen que **els preus de venda** suavitzaran una mica la seva orientació alcista i que **el mercat de treball** mantindrà un bon ritme de creació d'ocupació.

Factors que dificulten l'augment del volum d'obra executada

(% d'empreses)

¹ Inclou: Pis, habitatge unifamiliar i edifici.

² Dada publicada pel Departament d'Estadística.

³ Dada facilitada pel Col·legi Oficial d'Arquitectes d'Andorra.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

COMERÇ MINORISTA

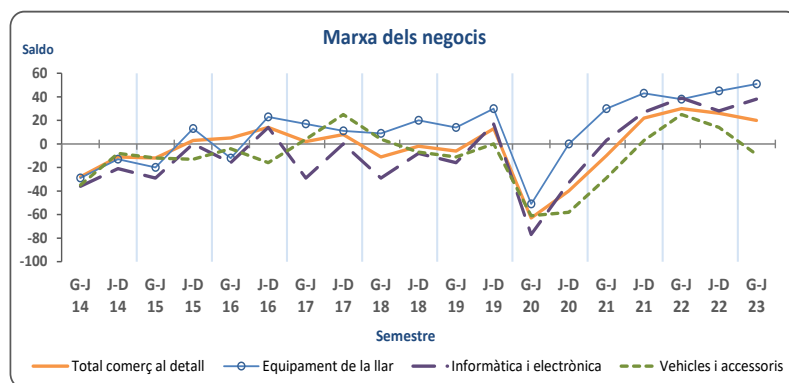
Després de la millora experimentada el 2022, **el comerç minorista ha mantingut una dinàmica positiva durant el primer semestre del 2023**, amb un ritme d'activitat similar al registrat l'any anterior i uns nivells de confiança empresarial que han continuat sent moderadament optimistes i clarament per sobre dels previs a la pandèmia.

Ara bé, en comparació amb altres branques de serveis, **la recuperació del volum de vendes en el comerç s'ha mostrat més discreta del que s'esperava**, si tenim en compte les bones xifres d'afluència turística en aquest període i el comportament favorable del mercat de treball, que actua de puntal important de suport al consum.

Així, sens dubte, **el comerç és el sector que pateix més els efectes sobre el consum de les dificultats econòmiques actuals**: pèrdua de poder adquisitiu de les llars, persistència d'una inflació elevada, enduriment de les condicions financeres, menys protagonisme de l'estalvi acumulat de les famílies, etc. Aquestes limitacions s'afegeixen als canvis més estructurals de la demanda que afecten el sector del comerç al detall (*retail*) des fa anys, i que estan relacionats sobretot amb els nous hàbits de consum, les prioritats de despesa diferents i el fort creixement del comerç electrònic.

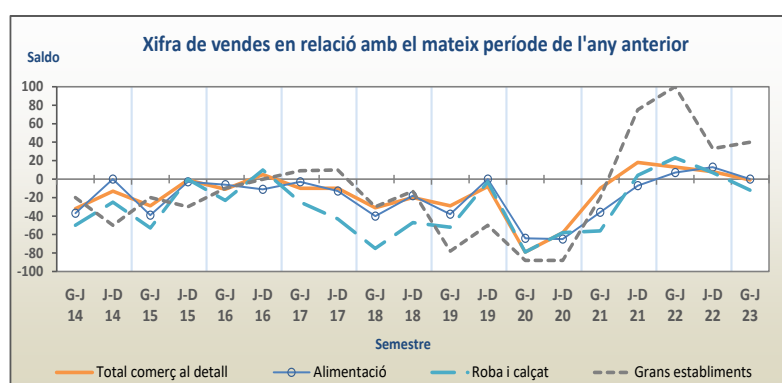
D'acord amb els resultats de l'Enquesta de conjuntura de la Cambra, les valoracions dels comerciants sobre **la marxa dels negocis** han presentat un saldo positiu per quart semestre consecutiu, però en conjunt reflecteixen una lleu rebaixa del grau d'entusiasme en relació amb un any enrere. En detall, el 37% dels comerços enquestats han qualificat de bona la situació dels negocis, mentre que la percepció contrària ha estat, amb diferència, l'opinió menys assenyalada, amb un 17% dels establiments que l'han valorat com a dolenta. D'aquesta manera, les respostes positives han superat les negatives en

+20 punts (aquest saldo havia estat de +30 punts en el mateix període del 2022).

Des d'una òptica sectorial, la trajectòria favorable de la marxa dels negocis ha estat la tònica dominant en la majoria de comerços, si bé s'observen certes disparitats segons la tipologia de productes. Com és habitual en els últims semestres, les branques que més destaquen pels seus bons resultats són la d'**equipament de la llar**, que es manté com l'activitat més dinàmica del comerç, gràcies al fort impuls de la construcció, i la d'**informàtica i electrònica**, pel fet que la demanda de béns tecnològics està guanyant rellevància en un entorn cada cop més digitalitzat.

Per contra, l'evolució dels negocis ha estat comparativament menys satisfactòria en el ram de **vehicles i accessoris**, en què els ànims de compra han baixat una mica respecte als dos semestres anteriors. Aquesta circumstància reflecteix que el consumidor comença a ajustar de forma més racional la despesa de consum, principalment de béns duradors –excepte els vinculats a l'habitatge–, i es mostra més prudent a l'hora de fer compres importants, en un context de tipus d'interès més elevats. Aquesta tendència també s'evidencia en l'evolució de **les matriculacions de turismes**, que en el període acumulat de gener-juny del 2023 han disminuït el 12,5% i s'han situat encara bastant per sota dels valors prepandèmia (un 8,6% inferiors).

En la resta de subsectors, l'evolució dels negocis ha estat positiva però amb uns nivells d'activitat que en conjunt han estat modestos, en un context en què **les pressions inflacionistes, especialment en els productes alimentaris, estan reduint la capacitat adquisitiva dels clients.**

Paral·lelament, en la majoria de comerços, **la xifra de vendes** s'ha mantingut pràcticament estable respecte al mateix període del 2022. Les úniques branques que han experimentat un augment interanual dels nivells de facturació destacable han estat **les grans superfícies** i el ram d'**informàtica i electrònica**. I, en contrast, només el ram de **roba i calçat** i, de manera més significativa, el de **vehicles i accessoris**, han registrat un retrocés del volum de vendes; aquest darrer s'ha vist afectat per una contenció de la demanda –per l'augment dels costos financers i l'encariment dels béns–, però també per problemes d'oferta derivats dels desajustos en les cadenes d'aprovisionaments, tot i que cal remarcar que aquestes tensions han anat a la baixa els darrers mesos.

D'altra banda, l'anàlisi de **les importacions totals de béns** confirma que l'activitat comercial segueix millorant de manera moderada. Segons el Departament d'Estadística, les compres a l'exterior han crescut el 8% (a preus corrents) el primer semestre del 2023, davant de l'increment del 47,3% del mateix període del 2022.

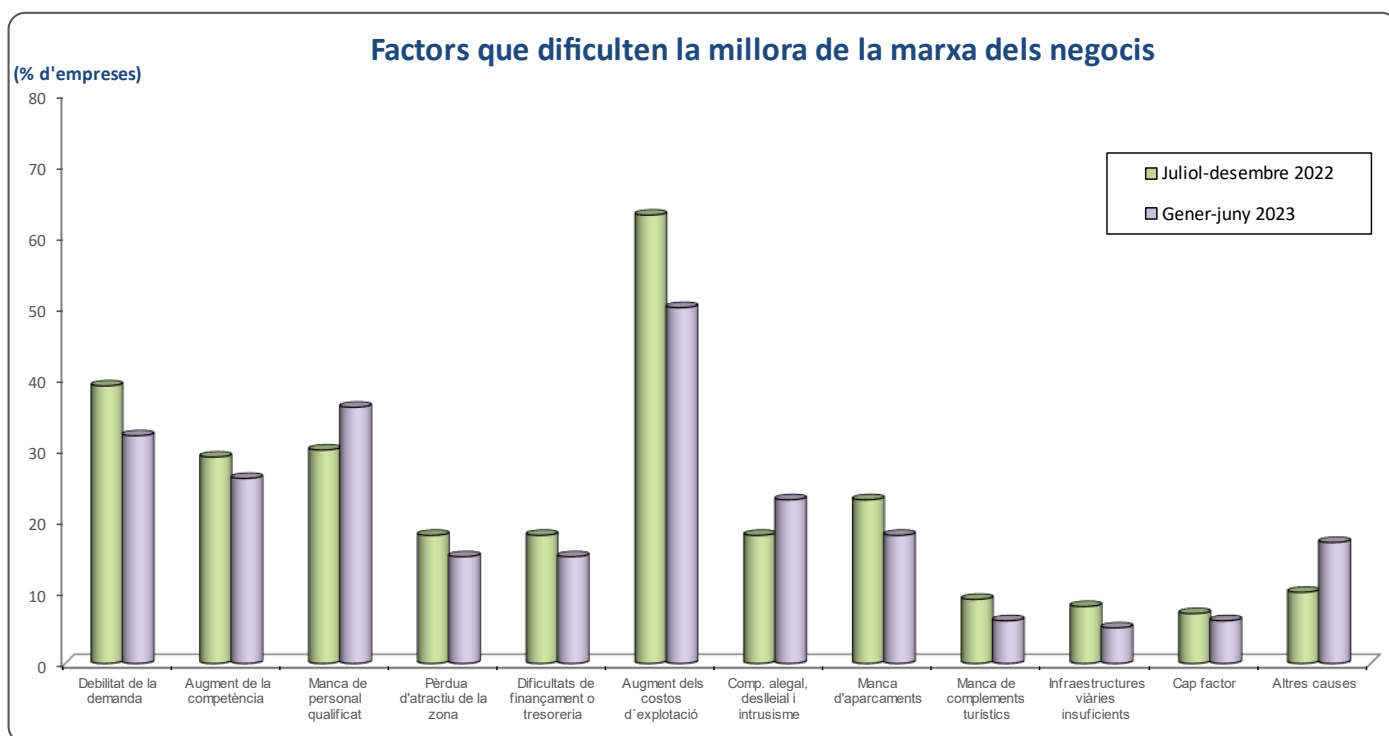
En opinió de les empreses, **els estocs de productes** s'han considerat reduïts en la majoria de branques, sobretot en el ram de vehicles i accessoris, i **els preus de venda** han mantingut una trajectòria alcista, especialment intensa en el segment de l'alimentació.

Finalment, pel que fa al mercat laboral, les xifres han estat positives, ja que segons les dades d'afiliats de la CASS relatives al conjunt del comerç, els primers sis mesos de l'any 2023 **el nombre mitjà d'assalariats** ha registrat un augment interanual del 8%, fins a assolir la xifra de 9.343 empleats, un volum que ja se situa un 4,8% per sobre del nivell obtingut el mateix període del 2019.

Pel que fa a les perspectives de cara als propers mesos, els comerciants es mostren encara optimistes sobre l'evolució dels seus negocis, però anticipen una millora de l'activitat més alentida, per la continuada pèrdua de poder de compra de les famílies, que aniran limitant el consum, sobretot en el cas de les llars amb un nivell de renda més baix.

Les empreses preveuen, doncs, un creixement molt modest de **les vendes**, com també el manteniment força estable del **personal ocupat** en el conjunt del comerç i la moderació de la tendència ascendent dels **preus de venda**.

Entre els factors que dificulten el desenvolupament de l'activitat, **l'encariment dels productes i subministraments** continua sent la màxima preocupació dels comerciants, amb el 65,8% que l'han assenyalat (cal recordar que aquest percentatge va arribar a ser del 78% el semestre passat). Per darrere se situa novament **l'augment dels costos d'explotació**, que, tot i reduir la seva incidència respecte al semestre anterior, encara preocupa una proporció elevada d'empreses, el 50% del total. Quant a la resta d'obstacles, destaca **la manca de personal qualificat** (mencionat pel 36%) i **la debilitat de la demanda** (esmentat pel 32%); en l'actualitat aquests factors preocupen més que **les dificultats d'aprovisionament o la falta d'estocs** (el 21,8%) –tot i que cal matisar que en el cas del comerç dedicat a la venda de vehicles i accessoris aquest problema afecta encara 5 de cada 10 empreses.

Nota: El primer semestre del 2021 es va introduir un canvi metodològic en la sectorització de la mostra de l'Enquesta de conjuntura del comerç minorista amb l'objectiu d'adaptar-la a la nova Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA-2019). A l'annex es presenta el detall de la nova distribució sectorial.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

SECTOR HOTELER

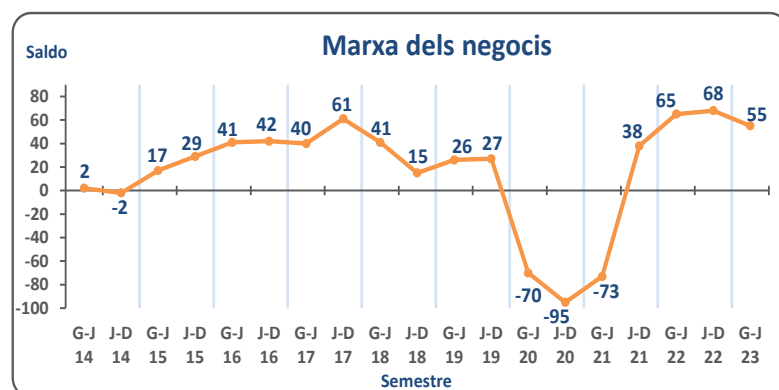
Després de l'extraordinària recuperació viscuda el 2022, en què es van superar àmpliament les xifres d'activitat pre-pandèmia, **el sector turístic s'ha consolidat com un motor destacat de l'economia andorrana durant la primera meitat de l'any 2023:** s'han batut rècords de pernотacions i del nombre de turistes durant la temporada d'hivern i també s'han assolit uns resultats molt positius en els mesos primaverals.

La demanda turística s'ha mostrat molt dinàmica, gràcies a la fortalesa dels mercats de proximitat (espanyol i francès), que es mantenen com a principal suport de l'activitat –amb un 19,1% més de turistes que l'any 2022–, i també gràcies al protagonisme més elevat dels turistes de més llarga distància, que s'han situat el 22,8% per sobre de les xifres del 2022. Aquestes dades positives s'han donat, a més, en un entorn de fortes alces de preus i de pèrdua de poder adquisitiu, i se sustenten en el fet que cada vegada més es prioritza la despesa en viatges i experiències d'oci per davant d'altres modalitats de consum.

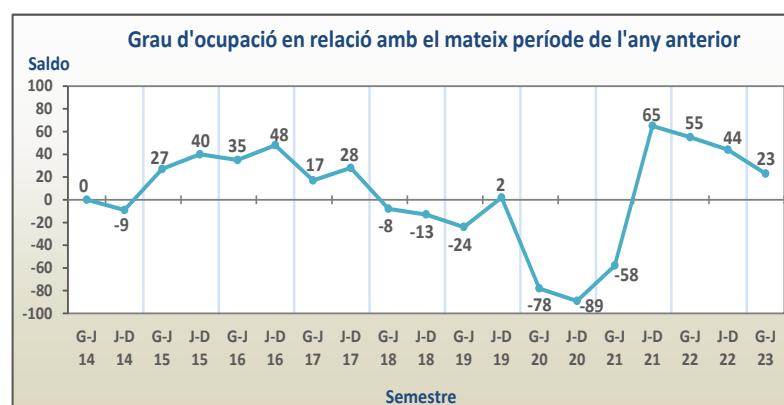
Les opinions empresarials recollides en l'Enquesta de conjuntura de la Cambra confirmen que **la marxa dels negocis** en el primer semestre del 2023 ha estat en conjunt molt satisfactòria, tot i que mostren una visió una mica menys entusiasta que l'apuntada els dos semestres anteriors. Així, el 58% dels hotels han considerat que la situació dels negocis ha estat bona, un percentatge 9 punts inferior al d'un any enrere, mentre que només un reduït 3% d'empreses l'han valorat en termes negatius.

Des d'una perspectiva territorial, **l'evolució favorable dels negocis ha estat molt generalitzada i s'ha apreciat tant als nuclis centrals del país –Andorra la Vella i Escaldes-Engordany– com també a totes les parròquies altes**, que s'han beneficiat d'una bona temporada d'esquí i de l'impuls que ha suposat la celebració de certs esdeveniments rellevants, com les

finals de la Copa del Món d'esquí alpi de Soldeu-el Tarter o la Comapedrosa World Cup d'esquí de muntanya de Pal-Arinsal, entre altres. Per contra, només la parròquia de Sant Julià de Lòria s'ha desmarcat de la resta amb uns registres d'activitat força més discrets.

En conjunt, **el grau mitjà d'ocupació** s'ha situat en nivells superiors als dels mateixos mesos de l'any anterior, però el ritme de creixement s'ha alenit, pel fet que, en haver-se registrat nivells d'activitat ja molt elevats el 2022, ara el marge d'augment és més reduït. En termes interanuals, el nivell d'ocupació únicament ha registrat un lleu descens a la parròquia de Sant Julià de Lòria, mentre que s'ha mantingut relativament estable a Canillo i Encamp i ha augmentat a la resta de parròquies, principalment a Andorra la Vella.

Les dades de visitants elaborades pel Departament d'Estadística corroboren aquesta bona dinàmica del turisme que indiquen els hotelers. En concret, la xifra acumulada de **turistes** del gener al juny del 2023, en termes interanuals, ha superat en un 20% la de l'any 2022. Això s'ha traduït en un augment de **les pernотacions hoteleres¹** del 17,8%, fins a assolir la quantitat rècord de 4,9 milions, la més elevada de la sèrie històrica disponible des de l'any 2002.

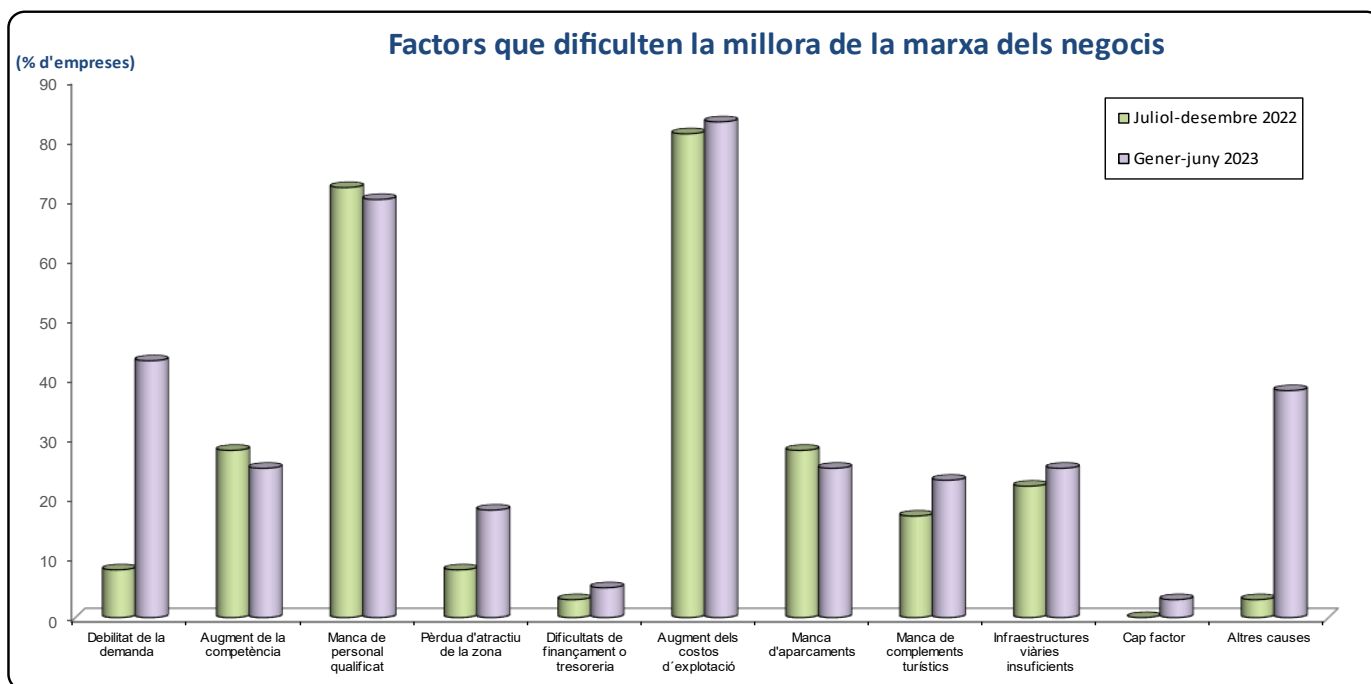
D'altra banda, en opinió de les empreses, **els preus de venda** han mantingut una orientació clarament alcista, a causa de la pressió creixent dels costos –el 50% dels hotels enquestats han manifestat que han incrementat els preus–, i en l'àmbit del **mercat de treball** la creació d'ocupació ha continuat sent notable, però a un ritme més moderat, després dels forts creixements anotats els tres semestres anteriors. Segons les dades de la CASS, en el primer semestre del 2023 el nombre d'assalariats de l'hoteleria² ha arribat als 5.803 –cosa que representa el 9,4% més que el 2022– i ja sobrepassa, d'aquesta manera, els nivells del 2019 (en un 5,5%).

De cara a la segona meitat de l'any 2023, s'espera que el turisme continuï amb una evolució favorable, però l'alentiment econòmic dels nostres principals mercats emissors fa preveure una certa moderació del creixement amb vista als propers mesos.

Tot i així, els resultats de la campanya d'estiu han estat novament excel·lents i els hotelers es mantenen optimistes pel que fa al comportament del turisme durant les escapades de la tardor i les festes de Nadal. Això fa preveure que el sector turístic seguirà sent un impulsor important de l'economia.

En conjunt, s'espera que **la marxa dels negocis** continuarà millorant, tot i que a un ritme menys intens, i **el grau mitjà d'ocupació** seguirà augmentant, però més moderadament. **La creació d'ocupació** en el sector es mantindrà molt dinàmica i **els preus de venda** suavitzaran una mica la seva tendència alcista.

L'increment dels costos d'explotació s'ha convertit en l'obstacle principal per a la bona marxa de l'activitat –el 83% d'establiments hotelers l'han assenyalat, un percentatge rècord mai assolit fins ara–, seguit molt de prop de **l'encariment dels productes i dels subministraments**, que malgrat que baixa la seva incidència 9 punts percentuals respecte al semestre anterior, continua preocupant un nombre molt elevat d'empreses (el 80% del total). Per darrere d'aquestes limitacions se situa **la manca de personal qualificat**, que manté una incidència molt similar a l'anotada el semestre anterior, amb 7 de cada 10 hotels que han manifestat que es veuen afectats per aquesta problemàtica.

¹ Dada relativa a pernотacions en hotels i apart-hotels.

² Inclou hoteleria i restauració.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

SEMESTRE GENER-JUNY 2023

ENQUESTES DE CONJUNTURA

Indústria
Construcció
Comerç minorista
Sector hoteler

Semestre observat (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Marxa dels negocis	Bona	56	57	48
	Regular	32	35	43
	Dolenta	12	9	9
	Saldo	44	48	39
• Comandes	Elevades	14	15	11
	Normals	67	68	71
	Baixes	19	18	18
	Saldo	-5	-3	-7
• Nivell d'estocs de productes acabats	Excessiu	2	4	3
	Adequat	59	56	57
	Insuficient	7	13	10
	Mai no hi ha estocs	33	27	29
	Saldo	-5	-9	-7

Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Producció	Més alta	28	26	27
	Semblant	47	64	51
	Més baixa	25	10	22
	Saldo	3	16	5
• Preus de venda	Més alts	55	38	35
	Iguals	42	57	57
	Més baixos	3	6	7
	Saldo	52	32	28
• Personal ocupat	Més	13	15	15
	Igual	75	75	78
	Menys	13	10	7
	Saldo	0	5	8

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Producció	Més alta	36	48	39
	Semblant	42	39	42
	Més baixa	22	13	18
	Saldo	14	35	21

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2023 (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	32	20	27
	Mantenir-se	60	65	66
	Empitjorar	8	15	8
	Saldo	24	5	19

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Tendència de les comandes	Augmentar	14	11	27
	Mantenir-se	75	74	68
	Disminuir	11	15	5
	Saldo	3	-4	22
• Tendència de la producció	Augmentar	17	23	24
	Estabilitzar-se	72	64	71
	Disminuir	11	13	6
	Saldo	6	10	18
• Tendència dels preus de venda	Augmentar	16	56	39
	Estabilitzar-se	84	44	55
	Disminuir	0	0	6
	Saldo	16	56	33
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar	18	21	11
	Mantenir-se	73	72	89
	Disminuir	8	7	0
	Saldo	10	14	11

Factors que dificulten l'augment de la producció els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Debilitat de la demanda	31	38	35
*Augment de la competència	31	28	25
*Manca de mà d'obra qualificada	41	38	38
*Insuficiència de l'equip productiu	18	16	6
*Dificultats de finançament o tresoreria	13	19	16
*Augment dels costos d'explotació	31	54	46
*Cap factor	10	7	13
*Altres causes	13	0	4

Problemes d'abastiment i logístics (% d'empreses afectades)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Problemes d'aprovisionament / falta d'estocs	21	32	40
*Encariment dels subministraments, productes, matèries primeres, etc.	71	74	75
*Problemes de transport (termini de lliurament, preus, etc.)	36	42	48

Grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Semestre observat	69,7%	72,8%	69,1%
• Previst per als propers sis mesos	72,1%	71,6%	72,7%

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
Indicador de confiança en la indústria ⁽¹⁾:	2,0	5,3	6,0

Notes:

¹ Mitjana del saldo de la cartera de comandes total, dels estocs canviats de signe i de les perspectives de la tendència de la producció.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

Semestre observat (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022	
• Marxa dels negocis	Bona	63	68	61	
	Regular	38	18	34	
	Dolenta	0	15	5	
	Saldo	63	53	56	
		<u>Total construcció</u>	<u>Edificació d'habitatges</u> ⁽¹⁾	<u>Edificació no habitatge</u> ⁽²⁾	<u>Obra civil</u> ⁽³⁾
• Obra contractada	Elevada	16	19	6	10
	Normal	75	68	72	57
	Baixa	9	13	22	33
	Saldo	7	6	-16	-23
	<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2022</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>-33</i>
<i>1r sem. 2022</i>		<i>11</i>	<i>15</i>	<i>-30</i>	<i>-36</i>

Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Volum d'obra executada	Superior	32	26	38
	Igual	55	59	51
	Inferior	13	15	11
	Saldo	19	11	27
• Preus unitaris de contractació	Més alts	50	40	53
	Iguals	44	57	39
	Més baixos	6	3	8
	Saldo	44	37	45
• Personal ocupat	Més	25	26	21
	Igual	66	69	71
	Menys	9	6	8
	Saldo	16	20	13

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Volum d'obra executada	Superior	33	54	51
	Igual	53	26	43
	Inferior	13	20	5
	Saldo	20	34	46

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2023 (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	13	22	15
	Mantenir-se	84	72	79
	Empitjorar	3	6	6
	Saldo	10	16	9

		<u>Total</u> <u>construcció</u>	<u>Edificació</u> <u>d'habitatges</u> ⁽¹⁾	<u>Edificació no</u> <u>habitatge</u> ⁽²⁾	<u>Obra civil</u> ⁽³⁾
• Tendència del volum d'obra contractada	Augmentar	17	31	14	3
	Estabilitzar-se	72	55	69	73
	Disminuir	10	14	17	23
	Saldo	7	17	-3	-20
Saldo	2n sem. 2022	9	-6	-15	-11
	1r sem. 2022	8	6	-7	-9
			1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Tendència del volum d'obra executada	Augmentar		25	17	24
	Estabilitzar-se		59	74	61
	Disminuir		16	9	16
	Saldo		9	8	8
• Tendència dels preus	Augmentar		26	41	48
	Estabilitzar-se		61	56	52
	Disminuir		13	3	0
	Saldo		13	38	48
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar		22	22	14
	Mantenir-se		74	69	84
	Disminuir		4	9	3
	Saldo		18	13	11

Factors que dificulten l'augment del volum d'obra executada els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Debilitat de la demanda	22	11	3
*Augment de la competència	25	14	5
*Manca de mà d'obra qualificada	72	77	76
*Insuficiència de l'equip productiu	31	26	16
*Dificultats de finançament o tresoreria	9	20	13
*Augment dels costos d'explotació	44	57	45
*Cap factor	13	11	8
*Altres causes	0	6	5

Problemes d'abastiment i logístics (% d'empreses afectades)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Problemes d'aprovisionament / falta d'estocs	50	51	47
*Encariment dels subministraments, productes, matèries primeres, etc.	77	77	78
*Problemes de transport (termini de lliurament, preus, etc.)	48	68	56

Notes:

¹ Inclou xalets i apartaments nous i rehabilitació.

² Inclou edificació industrial, oficines, locals comercials, escoles, hospitals, hotels, pàrquings, reparacions, etc.

³ Inclou infraestructures: carreteres, obres hidràuliques, obres d'urbanització, etc.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calçat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Informàtica i electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Grans establiments comercials</u>	
Semestre observat (en % d'empreses)											
• Marxa dels negocis											
	Bona	37	29	34	61	30	50	19	30	20	
	Regular	46	57	41	29	52	38	53	52	60	
	Dolenta	17	14	25	10	19	12	28	18	20	
	Saldo	20	15	9	51	11	38	-9	12	0	
	Saldo	2n sem. 2022	26	31	21	45	12	28	14	24	33
		1r sem. 2022	30	9	33	38	15	39	25	32	80
• Nivell d'estocs											
	Reduït	21	18	12	13	9	18	39	32	0	
	Adequat	70	77	62	81	83	76	57	55	80	
	Excessiu	10	5	27	6	9	6	4	12	20	
	Saldo	11	13	-15	7	0	12	35	20	-20	
	Saldo	2n sem. 2022	10	18	-13	5	8	25	14	5	0
		1r sem. 2022	10	20	-10	21	4	13	22	0	0
Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)											
• Xifra de vendes											
	Més alta	20	19	16	24	26	26	16	14	20	
	Semblant	45	38	47	50	37	48	39	47	40	
	Més baixa	36	43	38	26	37	26	45	39	40	
	Saldo	-16	-24	-22	-2	-11	0	-29	-25	-20	
	Saldo	2n sem. 2022	11	18	21	26	13	2	5	-3	67
		1r sem. 2022	-5	-5	-3	-14	-22	9	0	-2	-20
• Preus de venda											
	Més alts	43	68	38	51	32	44	37	26	80	
	Iguals	51	32	55	44	60	48	57	64	20	
	Més baixos	6	0	7	4	8	8	7	10	0	
	Saldo	37	68	31	47	24	36	30	16	80	
	Saldo	2n sem. 2022	34	61	25	30	28	25	19	34	67
		1r sem. 2022	40	58	35	32	25	23	56	40	100

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calcat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Informàtica i electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Grans establiments comercials</u>
Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)										
• Personal ocupat										
	Més	10	5	3	16	11	16	7	6	20
	Igual	81	88	84	73	74	75	90	86	80
	Menys	9	7	13	12	15	10	3	8	0
	Saldo	1	-2	-10	4	-4	6	4	-2	20
	<i>Saldo</i>									
	<i>2n sem. 2022</i>	9	7	9	7	-4	17	3	13	0
	<i>1r sem. 2022</i>	2	-2	10	-5	-4	6	5	3	-16

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

• Xifra de vendes										
	Més alta	27	24	23	30	22	35	19	27	60
	Semblant	44	51	42	46	48	51	32	41	20
	Més baixa	28	24	35	24	30	14	48	32	20
	Saldo	-1	0	-12	6	-8	21	-29	-5	40
	<i>Saldo</i>									
	<i>2n sem. 2022</i>	8	13	7	29	13	3	-11	2	33
	<i>1r sem. 2022</i>	13	7	23	2	-22	31	14	14	100
• Personal ocupat										
	Més	12	12	6	16	11	18	10	9	20
	Igual	79	79	81	71	82	76	84	83	80
	Menys	9	9	13	14	7	6	6	8	0
	Saldo	3	3	-7	2	4	12	4	1	20
	<i>Saldo</i>									
	<i>2n sem. 2022</i>	11	15	9	17	-13	13	9	16	16
	<i>1r sem. 2022</i>	5	-7	14	0	0	15	14	2	-16

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calçat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Informàtica i electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Grans establiments comercials</u>	
Perspectives per al 2n semestre de l'any 2023 (en % d'empreses)											
• Marxa dels negocis											
	Millorar	30	32	25	24	32	33	23	37	50	
	Mantenir-se	57	51	66	64	60	49	70	51	50	
	Empitjorar	13	17	9	12	8	18	7	12	0	
	Saldo	17	15	16	12	24	15	16	25	50	
	<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2022</i>	10	8	12	10	9	19	14	-2	50
		<i>1r sem. 2022</i>	6	0	20	-5	-4	25	9	3	-20
• Xifra de vendes											
	Augmentar	32	40	32	22	37	33	26	33	60	
	Estabilitzar-se	53	40	58	61	48	48	61	56	40	
	Disminuir	15	19	10	18	15	19	13	11	0	
	Saldo	17	21	22	4	22	14	13	22	60	
	<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2022</i>	9	0	9	10	12	13	16	5	33
		<i>1r sem. 2022</i>	9	15	13	-11	-4	14	12	14	20
• Preus de venda											
	Augmentar	28	36	24	16	27	31	37	25	60	
	Estabilitzar-se	68	62	76	74	73	63	63	68	40	
	Disminuir	5	2	0	10	0	6	0	8	0	
	Saldo	23	34	24	6	27	25	37	17	60	
	<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2022</i>	48	61	52	46	44	34	57	39	50
		<i>1r sem. 2022</i>	40	44	52	36	52	26	48	35	40
• Personal ocupat											
	Augmentar	14	12	10	18	22	13	7	17	20	
	Mantenir-se	81	81	87	78	74	79	90	78	80	
	Disminuir	5	7	3	4	4	8	3	5	0	
	Saldo	9	5	7	14	18	5	4	12	20	
	<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2022</i>	2	-10	-9	7	7	5	3	17	
		<i>1r sem. 2022</i>	3	5	10	2	-4	4	0	-1	33

	<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calcat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Informàtica i electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Grans establiments comercials</u>
Factors que dificulten la millora de la marxa dels negocis els propers mesos (en % d'empreses)									
*Debilitat de la demanda	32	39	44	20	32	28	28	33	60
*Augment de la competència	26	37	22	20	28	26	41	16	40
*Manca de personal qualificat	36	37	28	47	44	43	22	27	60
*Pèrdua d'atractiu de la zona	15	24	25	0	20	10	9	19	20
*Dificultats de finançament o tresoreria	15	10	6	18	16	14	28	14	0
*Augment dels costos d'explotació	50	71	63	39	56	47	56	35	60
*Cap factor	6	7	3	4	4	8	9	8	0
<i>Altres causes...</i>									
*Competència alegal, deslleial i intrusisme	23	24	9	26	32	26	31	18	20
*Manca d'aparcaments	18	32	19	16	20	6	13	19	40
*Manca de complements turístics	6	15	9	0	8	6	0	5	40
*Infraestructures viàries insuficients	5	7	3	2	12	10	0	3	20
*Altres causes	17	10	25	18	12	14	6	27	40
Problemes d'abastiment i logístics (% d'empreses afectades)									
*Problemes d'aprovisionament / falta d'estocs	22	37	12	22	19	19	47	10	0
*Encariment dels subministraments, productes, etc.	66	78	79	69	67	58	70	52	80
*Problemes de transport (lliurament, preus, etc.)	33	35	27	38	52	29	33	26	0

Nota: El primer semestre del 2021 es va introduir un canvi metodològic en la sectorització de la mostra de l'Enquesta de conjuntura del comerç minorista amb l'objectiu d'adaptar-la a la nova Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA-2019). A l'annex es presenta el detall de la nova distribució sectorial.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

RESULTATS DE L'ENQUESTA DE CONJUNTURA EN EL SECTOR HOTELER gener-juny 2023

Semestre observat

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Marxa dels negocis (en % d'empreses)	Bona	58	68	67
	Regular	40	32	30
	Dolenta	3	0	2
	Saldo	55	68	65
• Nivell de reserves (en % d'empreses)	Alt	18	22	21
	Normal	55	70	62
	Baix	28	5	14
	No es treballa amb reserves	0	3	2
	Saldo	-10	17	7
• Distribució dels clients segons la seva procedència (en %)	Catalunya	35	42	36
	Resta d'Espanya	25	26	24
	França	19	20	20
	Altres	21	11	20

Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Grau mitjà d'ocupació	Superior	30	41	50
	Igual	38	49	28
	Inferior	33	11	23
	Saldo	-3	30	27
• Preus pagats pels clients	Més alts	50	54	54
	Iguals	38	41	37
	Més baixos	13	5	9
	Saldo	37	49	45
• Personal ocupat	Més	20	27	32
	Igual	60	65	56
	Menys	20	8	12
	Saldo	0	19	20

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Grau mitjà d'ocupació	Superior	49	58	63
	Igual	26	28	29
	Inferior	26	14	8
	Saldo	23	44	55
• Personal ocupat	Més	18	46	38
	Igual	70	51	55
	Menys	13	3	7
	Saldo	5	43	31

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2023 (en % d'empreses)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	38	24
	Mantenir-se	44	63
	Empitjorar	18	13
	Saldo	20	11
• Tendència del grau d'ocupació	Augmentar	28	21
	Mantenir-se	53	57
	Disminuir	20	21
	Saldo	8	0
• Tendència dels preus	Augmentar	45	33
	Estabilitzar-se	47	59
	Disminuir	8	8
	Saldo	37	25
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar	13	7
	Mantenir-se	85	84
	Disminuir	3	9
	Saldo	10	-2

Factors que dificulten la millora de la marxa dels negocis els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Debilitat de la demanda	43	8	43
*Augment de la competència	25	28	29
*Manca de personal qualificat	70	72	50
*Pèrdua d'atractiu de la zona	18	8	10
*Dificultats de finançament o tresoreria	5	3	10
*Augment dels costos d'explotació	83	81	60
*Cap factor	3	0	2
<i>Altres causes...</i>			
*Manca d'aparcaments	25	28	26
*Manca de complements turístics	23	17	7
*Infraestructures viàries insuficients	25	22	12
*Altres causes	38	3	17

Problemes d'abastiment i logístics (% d'empreses afectades)

	1r sem. 2023	2n sem. 2022	1r sem. 2022
*Problemes d'aprovisionament / falta d'estocs	13	36	32
*Encariment dels subministraments, productes, matèries primeres, etc.	80	89	79
*Problemes de transport (termini de lliurament, preus, etc.)	38	56	36

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

ANNEX

Distribució sectorial de la mostra en el
comerç minorista

Distribució sectorial de la mostra en el comerç minorista

El primer semestre del 2021 es va introduir un canvi metodològic en la sectorització de la mostra de l'Enquesta de conjuntura del comerç minorista amb l'objectiu d'adaptar-la a la nova Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA-2019). En aquest annex es presenta el detall de la nova distribució sectorial.

Descripció de les activitats incloses en cadascuna de les branques comercials:

Alimentació

* Comerç al detall en establiments no especialitzats, amb predomini de productes alimentaris, begudes i tabac

* Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats

Roba i calçat

* Comerç al detall de tèxtils en establiments especialitzats

* Comerç al detall de peces de vestir en establiments especialitzats

* Comerç al detall de calçat i articles de cuir en establiments especialitzats

Equipament de la llar

* Comerç al detall de ferreteria, pintures i vidre en establiments especialitzats

* Comerç al detall de catifes, moquetes i revestiments de parets i terres en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'electrodomèstics en establiments especialitzats

* Comerç al detall de mobles, aparells d'il·luminació i d'altres articles d'ús domèstic en establiments especialitzats

Higiene i sanitat

* Comerç al detall de productes farmacèutics en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'articles mèdics i ortopèdics en establiments especialitzats

* Comerç al detall de productes cosmètics i higiènic en establiments especialitzats

Informàtica i electrònica

* Comerç al detall d'ordinadors, equips perifèrics i programes informàtics en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'equips de telecomunicacions en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'equips d'àudio i vídeo en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'enregistrament de música i vídeo en establiments especialitzats

Vehicles i accessoris

* Venda de vehicles de motor

* Comerç al detall de recanvis i accessoris de vehicles de motor

* Venda, manteniment i reparació de motocicletes, i dels seus recanvis i accessoris

Altres comerços

* Altres tipus de comerç al detall en establiments no especialitzats, excepte grans establiments comercials

* Comerç al detall de combustibles per a l'automoció en establiments especialitzats

* Comerç al detall de llibres en establiments especialitzats

* Comerç al detall de periòdics i articles de papereria en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'articles d'esport en establiments especialitzats

* Comerç al detall de jocs i joguines en establiments especialitzats

* Comerç al detall de flors, plantes, llavors, fertilitzants, animals de companyia i aliments per a animals domèstics en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'articles de rellotgeria i joieria en establiments especialitzats

* Comerç al detall d'altres tipus d'articles nous en establiments especialitzats

Grans establiments comercials

* Grans establiments comercials